

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI**

“РЎЙХАТГА ОЛИНДИ”

№ ВМ – 343 – 5А340801 – 2.01

“1” ИЮЛЬ 2003 й.

“ТАСДИҚЛАНДИ”
Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус
таълим вазирлиги

“8” ИЮЛЬ 2003 й.

**TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT VA
VALYUTA OPERATSIYALARI
fanidan
DASTUR**

**Oliy ta'limning 340000 – “Biznes va boshqaruv” ta'lim sohasidagi
5A340603 – “Moliya, pul muomalasi va kredit” magistratura
mutaxassisligi uchun**

Tashkent – 2003

Tuzuvchilar: i.f.d. prof. Abdullaeva Sh.Z.
i.f.n. dotsent Nasritdinova S.S.
Taqrizchilar: k.o'q. Ernazarov N.S.
i.f.n. dotsent Mo'minov M.

"Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fani mutaxassislik fanlaridan biri bo'lib, unda tashqi iqtisodiy faoliyat mazmuni, uning ob'ektlari, sub'ektlari, huquq va majburiyatlari bilan tanishtirish hamda import, eksport operatsiyalarida valyuta operatsiyalarining hisobi ko'rib chiqiladi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy faoliyati va valyuta operatsiyalari hisobi yoritiladi.

"Внешнеэкономическая деятельность и валютные операции" является одним из профилирующих предметов. В нем описаны цели внешнеэкономической деятельности, его объекты, субъекты, права и обязанности и в том числе учет валютных операций в импортно-экспортных операциях. А также изучается внешнеэкономическая деятельность и учет валютных операций Республики Узбекистан.

Economic activities with foreign countries and of currency operation is one of the main subjects. This subject gives us information about purposes economic activities with foreign countries, its objects, subjects, laws and duties and account currency operation in export-import operations. And of course it conducts economic activities with foreign countries and account of currency operation of Uzbekistan.

Dastur Toshkent Moliya instituti Ilmiy Kengashida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 25 aprel 9-sonli bayonnoma).

Dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi oliy o'quv yurtlararo ilmiy-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengash majlisida muhokama qilingan hamda nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 1 iyul 37-sonli majlis bayoni).

1. SO'Z BOSHI

"Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fanini o'qitishning maqsad va vazifalari

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 16 avgust 2001 yildagi 343-sonli qaroriga asosan tasdiqlangan ta'lim standartiga binoan "Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fani o'qitiladi.

Jahon xo'jaligiga qo'shiladigan "ochiq iqtisod" qurish uchun bozor qonunlarini xalqaro miqyosda shakllanishini biladigan kadrlarni tayyorlash kerak.

Jahon xo'jaligiga uzviy qo'shilib keta oladigan xalqaro hamjamiyatiga "ochiq iqtisodiyot" qurish uchun mamlakatimizda tayyorlanayotgan mutaxassislar xalqaro miqsyoda bozor iqtisodiy qonunlarini shakllanishini bilishlari zarur.

Olding davrda tashqi savdo, xalqaro aloqalarni o'rganish va o'qitish faqat markaziy maxsus oliy o'quv yurtlarida olib borilar edi.

Mamlakatimiz mustaqillikka erishib, mustaqil tashqi iqtisodiy siyosat olib borayotganligi tufayli tashqi iqtisodiy faoliyatning erkinlashayotganligi xalqaro munosabatlar bo'yicha mutaxassislika ixtisoslashayotgan barcha talabalarni tashqi iqtisodiy bilimlar bilan har tomonlama qurollantirishni taqazo etadi.

"Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fanining maqsadi talabalarga tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari mazmunini tushuntirish, respublika qonunlarida

belgilangan bu faoliyat ob'ektlari sub'ektlari, ularning huquq va majburiyatlari bilan tanishtirish, talabalarni O'zbekiston eksporti, importi tarkibi va geografiyasini tahlil qilishni o'rganish.

"Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fani bo'yicha talabalarning bilimiga, o'quviga va ko'nikmasiga qo'yiladigan talablar

Magistr "Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fani bo'yicha quyidagilarni bilishi zarur:

- O'zbekiston Respublikasining xalqaro iqtisodiy tashkilotlar bilan olib borayotgan aloqalar va hamkorligini o'zlashtirish;
- GATT-VTO tashkilotida kuzatuvchi sifatida Respublika ega bo'lgan tashqi savdo imtiyozlarini bilib olish;
- tashqi savdo umumiy hajmda eksport bo'yicha Mustaqil Hamdo'stlik Davlatlari (MDH) ning hissasi, Evropa mamlakatlari hissasi va umuman, uzoq xorijiy davlatlar savdosining dinamikasini tahlil etish va tegishli o'zgarishlar yo'nalishlarini belgilash;
- tashqi iqtisodiy faoliyatni boshqaradigan va uni amalga oshiradigan muassalarning ishi bilan tanishish;
- xorijiy sheriklar bilan savdo, investitsiyalar olish, korxonalar tuzish to'g'risidagi shartnoma va bitimlarni o'rganish va boshqa joriy amallarni o'zlashtirish.

O'quv rejasidagi boshqa fanlar bilan aloqasi

"Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fani "Xalqaro iqtisodiy munosabatlar", "Xalqaro valyuta-kredit munosabatlar", "Xalqaro valyuta va hisob operatsiyalari", "Xalqaro moliya institutlari" va boshqa iqtisodiy fanlar bilan uzviy bog'liqdir.

Fanni o'qitishdagi yangi texnologiyalar

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari kursini o'qitishni pedagogik texnologiyasining tarkibiy qismi bo'lmish:

- o'quv maqsadlari va vazifalarini kataloglarini ishlab chiqish;
- o'quv maqsadlarini nazorat qilish;
- o'quv maqsadlariga erishish;
- rejalashtirilgan maqsadlarning bajarilishini baholash kabi nuqtai nazardan tashkil etish tavsiya etiladi.

Fanni o'qitish semestrlari va uslubiy ko'rsatmalar

"Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fani II-semestrda o'qitiladi. Istiqbolli hisob-kitoblarni tuzish va olib borishda kompyuterdan keng foydalaniladi hamda o'quv jarayoni reyting tizimida tashkil qilinadi.

Magistrlar bilimini baholash hamda nazorat qilishda ko'p variantli testlar ishlab chiqish va ulardan foydalanish lozim.

Talabalar bilimini baholashda qo'llaniladigan nazorat tadbirlari

"Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari" fanida talaba o'quv jarayonida ikki marotaba oraliq va joriy hamda bir marotaba yakuniy nazorat orqali baholanadi.

Umumiy va o'quv ishlari turlari bo'yicha hajmi

Oliy kasbiy ta'limning davlat standartlarida mazkur kursga barcha mutaxassisliklar uchun 80 soat hajmda vaqt ajratilgan. Ularning 40 soati ma'ruza, 40 soati amaliy mashg'ulotlar hamda 30 soati mustaqil ta'limdir.

2. FAN DASTURI

Fanning mazmuni

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari fanining maqsad va vazifalari

Fanning predmeti, uning boshqa fanlar bilan aloqadorligi. Fanni o'rganish uslublari, vazifalari va uning mohiyati.

O'zbekistonda tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari hisobini tashkil etish hamda uni boshqarishning tashkiliy tuzilishi.

O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy munosabatlarida tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari fanining tutgan o'rni

O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy kompleksi, uning xususiyatlari. Respublika tashqi iqtisodiy faoliyatining hozirgi paytdagi ahvoli. *Bozor iqtisodiyotiga o'tish davrida tashqi iqtisodiy faoliyatni takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari.* Iqtisodiy tarkibiy qayta qurilishi va tashqi iqtisodiy faoliyatning undagi o'rni. Tashqi iqtisodiy faoliyatning yalpi milliy mahsulotni yaratishdagi hissasi.

Tashqi savdo. O'zbekistonda tashqi savdoni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari. Tashqi iqtisodiy aloqalarning boshqa turlari: ish kuchi migratsiyasi, kapitallar xarakati, jumladan xorijiy investitsiyalar oqimi, xalqaro valyuta, ilmiy-texnikaviy va ishlab chiqarish sohasidagi munosabatlar. *Tashqi iqtisodiy aloqalarni tartibga solish usullari.*

O'zbekiston tashqi iqtisodiy siyosatining tamoyillari va maqsadlari

Eksport potentsiali tushunchasi. *O'zbekiston Respublikasi eksport potentsialining sifat va miqdor ko'rsatkichlari.* Hozirgi davrda eksport qilinayotgan mahsulotlarimiz /xizmatlar, ilmiy-texnikaviy g'oyalar bilan birga/. O'zbekiston Respublikasi eksport siyosatining uzoq muddatli va joriy vazifalari, ularni echish yo'llari. Ayni paytdagi eksportimiz hajmida MDH ning hissasi va rivojlangan uzoq xorijiy mamlakatlarning o'rni. Xomashyo eksportidan tayyor mahsulot sotishga o'tish bilan bog'liq muammolar. situatsion masalalar echish.

O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyatining tashkiliy-huquqiy asoslari

Tashqi Iqtisodiy Aloqalar vazirligi, uning vazifalari, boshqarma va bo'limlari. Adliya vazirligining tegishli boshqarma va xizmatlari. Moliya vazirligi. Tashqi Iqtisodiy Faoliyat Milliy banki. O'zbekiston Respublikasining Markaziy bankining tegishli boshqarmalari va bo'limlari. Alohida vazirliklarning tashqi aloqalar bo'yicha bo'lim va xizmat bo'g'inlari. Davlat mulki va qo'mitasi, xorijiy investitsiyalarni jalb etish bo'yicha tuzilgan "O'zbekinvest" kompaniyasining ahamiyati.

Respublika mustaqilligi, uning taraqqiyot yo'lini o'ziga xosligi va jahon hamjamiyatligi tajribasini aks ettirishning ahamiyati va bu bo'yicha qabul qilingan qonunlar va boshqa tegishli me'yoriy hujjatlar. Situatsion masalalar echish.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini olib borish tartibi, uning huquqiy asoslari

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarining ob'ekti va sub'ekti. *Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida qatnashish uchun qo'yiladigan talablar.* Yuridik yoki jismoniy shaxs eksport-import operatsiyalari bilan shug'ullanish tartibi. Tashqi iqtisodiy faoliyat qatnashchilarining huquqlari va vazifalari. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari qatnashchilariga beriladigan litsenziya tartibi. Barcha qatnashchilar ichida xorijiy sub'ektlarga, jumladan qo'shma korxonalariga belgilangan imtiyozlar. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari qatnashchilari faoliyatining samarasini ko'tarish omillari va bu sohadagi muammolar.

O'zbekiston Respublikasi import siyosatining tamoyillari va maqsadlari

O'zbekiston Respublikasida import siyosatining tuzilishi, geografiyasi. Uning tamoyillari va maqsadlari hamda unga ta'sir etuvchi omillar.

Importimiz tarkibiga, hajmiga, qiymatiga Sobiq Ittifoq davlati tarqalishining ta'siri. Respublika mahsulotlarini chet el tovarlaridan ustunlikka erishish yo'llari.

Xalqaro tijorat tashkilotlari. Jahon Savdo tashkiloti, uning maqsad va vazifalari

Tashqi savdoda dallollik korxonalari, xalqaro birjalar, auktsionlar, ko'rgazma-sotuvlar, torglar, savdo uylari haqida tushuncha va ularning zaruriyati.

Xalqaro birja va uning ish tartibi. Ularning turlari va turli mahsulotlarni sotdi-oldidagi hissasi va o'rni. Chet mamlakatlarning yirik birja markazlari. Halqaro tovar birjasining boshqaruvchi organlari, birja "chuqurligi", dilerlarni "xo'kiz" va "ayiq" turlar amali.

Xalqaro auktsionlar "kim oshdi" savdosini qo'llash tartibi. *O'zbekiston Respublikasining chet davlatlarda ochilgan savdo uylarining faoliyati.*

Raqobatga chidamli tovarlar tashqi bozorga chiqishning asosi

Tashqi bozorga raqobatga chidamli tovarlar ishlab chiqishning asosi va tovar tamg'asining ahamiyati.

Xalqaro birja va auktsionlarda amal qiladigan zamonaviy raqobat hususiyatlari va omillari. Mahsulot, firma va davlatni raqobatga qodirligi darajasini belgilaydigan ko'rsatkichlari. Tovar hayoti tsikl /doirasi/, uning bosqichlari va firmalarni, davlatni marketing siyosatiga ta'siri. O'zbekistonda jahon bozori raqobatga chidamli tovar va xizmatlarni yaratishni ta'minlash bilan bog'liq muammolar va ularni echish yo'llari. Ish o'yini va uning muxokamasi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari hisobini tartibga solishda xorijiy tajriba va uning O'zbekiston uchun ahamiyati

Zamonaviy mamlakatlarning iqtisodiy nazariyasi tomonidan asoslab, halqaro savdoda amaliy qo'llanilgan nisbiy solishtirish afzalligi qoidasining ahamiyati. *Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini boshqarish va rivojlantirishning rivojlangan mamlakatlarda qo'llaniladigan uslublar va choralar. Boj tariflari, eksport soliqlari, litsenziya va kvotalar.* Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari hisobini boshqarishda ma'muriy cheklanishlar shakllari va andozasi.

Jahon bozorlarida adolatsiz raqobat va uning oldini olish vositalari

Xalqaro savdoda erkin raqobatning tartib va ahloqiy me'yorlarini buzilishi hollari. Kartellar tuzish demingni qo'llash korruptsiyadan foydalanish va boshqa yakka hukmronlik amallarining shakllanishi. Transmilliy korporatsiyalar va ular faoliyatining erkin raqobati uchun xavfi. Xalqaro tashkilotlar tomonidan qonunlashtirilgan va tegishli xujjatlarda qayd etilgan adolatsiz raqobatni cheklashga qaratilgan chora-tadbirlar jumladan shu harakatlarni olib boradiganlarga nisbatan ko'zda tutilgan jarimalar va moddiy qoplashlar ta'rifi.

Xorijiy investitsiyalar va ularning O'zbekiston uchun ahamiyati hamda qo'shma korxonalar faoliyati

Xorijiy investitsiya tushunchasi, ularni tasniflash hamda shakllari. O'zbekiston iqtisodiyotida chet el investitsiyalarining tutgan o'rni. O'zbekiston Respublikasining xorijiy investitsiyalar to'g'risidagi qonuni, xorijiy investorlarga berilgan imtiyozlar.

O'zbekiston Respublikasining "Qo'shma korxonalar to'g'risida"gi Qonunida qo'shma korxonalar uchun berilgan imtiyozlar. *O'zbekiston Respublikasida tuzilgan va ishlayotgan qo'shma korxonalar soni, tarmoqlar bo'ylab joylanishi, ularning umumiy yig'inda ishlab chiqarish bilan bandlarning hissasi, qo'shma korxonalarining xalq xo'jaligidagi o'rni, ulardan eksport faoliyatida qatnashadiganlarning miqdori va sotish oborotlari xajmi borasidagi ma'lumotlar (tahlil). Ish o'yini va uni muxokama.*

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarlarini kreditlash va sug'urtalash tartibi

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari qatnashchilarini milliy va qattiq valyutada kreditlar bilan ta'minlashning zarurligi, shakllari, shartlari hamda uning ahamiyati.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida xalqaro iqtisodiy va moliya tashkilotlari, bank kreditlaridan foydalanish tartibi. *Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida kreditlarni joriy etishda xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish va uni O'zbekistonda qo'llash.*

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida sug'urtalashning ahamiyati. Sug'urta ob'ektlari va xavflar. Xorijiy investitsiyalarni sug'urtalash. Xususi sug'urta tashkilotlari. Xorijiy va xalqaro sug'urta kompaniyalarining O'zbekistondagi faoliyati. Situatsion masalalar echish.

Litsenzion ishlari va kvotalarni belgilashning asosiy uslublari

Tashqi savdo litsenziyasi tushunchasi. Kvotalar mazmuni, ularning litsenziyadan farqi. *O'zbekiston Respublikasida eksport litsenziyalari va kvotalarini berish tartibi.* Bu sohada xorijiy tajriba va xalqaro iqtisodiy tashkilotlar tomonidan qabul qilingan qoida va tavsiyalar. Kvotalarni, litsenziyalarni o'zgaruvchanligiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida boj to'lovlari va soliqlarning ahamiyati

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida boj to'lovlari, soliqlar va bu bo'yicha berilgan imtiyozlar. Boj to'lovlarini qo'llash amaliyotining paydo bo'lishi va rivojlanishi. Proteksionizmning mazmuni, afzalliklari va salbiy oqibati. Hozirgi davrda bu siyosatni tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida qo'llayotgan davlatlar hamda O'zbekistonda proteksionizmning zaruriyati, unga ta'sir etuvchi omillar. Bojxona va Boj Qo'mitasi tuzilishi, vazifalari va ish tartibi. Boj tariflari, stavkalari va preyskurantlar. Bojlarni qo'llashda yirik mamlakatlarning tajribasi. Tashqi savdoda to'la qulaylik intizomiga ega bo'lishning mazmuni. O'zbekiston Respublikasida savdo qilish huquqiga bo'lgan davlatlar.

Eksport va import operatsiyalariga nisbatan qo'llaniladigan soliqlar funktsiyasi fiskal /byudjet daromadini to'ldirish/, rag'batlantirish va qayta taqsimlash. Tashqi iqtisodiy faoliyat soliqlarining o'zgarishiga ta'sir ko'rsatadigan vaziyat va omillar. O'zbekiston hukumati tomonidan xorijiy investorlar va qo'shma korxonalarining tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalariga soliqlar bo'yicha belgilangan imtiyozlar.

Erkin tadbirkorlik zonalari

Erkin zonalar ta'rifi. Jahon miqyosida bunday zonalarni paydo bo'lish tarixi va Buyuk Britaniya, AQSh, Xitoy, Turkiya va boshqa mamlakatlar misolida. Erkin tadbirkorlik zonalarining maqsadi, tuzilishi, uni uyushtirishning zaruriy shartlari. *O'zbekistonda erkin tadbirkorlik zonalari uchun zaruriy qulayliklar mavjudligi va to'sqinliklar: bevosita uzoq xorijiy davlatlar bilan chegaralar yo'qligi va boshqalar.* O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 1998 yil avgustda chiqargan farmoniga binoan O'zbekiston Respublikasi Samarqand viloyati hududida uyushtirilgan Erkin savdo zonasi ahamiyati: Toshkent Texnika Universiteti asosida tashkil etilgan ilmiy texnologik zonasining xususiyatlari: texnopolislar, texnoparklar va boshqalar.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini amalga oshirishda xalqaro aloqalarni rivojlantirish

Eksport-import etiladigan mahsulotlarning tashuvini uyushtirish uslublari, vositalari va ularni amalga oshiruvchi tegishli korxonalar va tashkilotlar. Xalqaro tashuvlarning tuzilishi. Ularda dengiz, havo, temir, avtomobil va neft-gaz quvurlari transportlarning hissasi.

Xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan tashuvlarning bazis shartlari /fraxt, franko-vagon, franko-zavod/. Xalqaro transport tashuvlarini sug'urtalashtirish. Turli kelishmovchiliklarni echish vositalari.

O'zbekiston Respublikasida xalqaro tashuvlarda qatnashadigan korxonalar va tashkilotlarning faoliyati.

O'zbekistonda xalqaro sayohatchilikni rivojlantirish vazifalari va muammolari

Sayyohlikning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri. Tashqi iqtisodiy faoliyatning bu shaklini foydalanishda xorijiy davlatlar tajribasi /AQSh, Ispaniya, BAA, Turkiya va boshqalar/.

O'zbekiston Respublikasi Hukumatining xalqaro sayohatchilikni rivojlantirish bo'yicha qabul qilgan farmon, qaror va chora-tadbirlari. Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz shaharlarida keng miqyosli sayyohlar uchun qulay xizmatlar yaratish siyosati. Bu soha uchun yuqori malakali tarjimonlar, gidlar tayyorlash muammosi.

Respublikada tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va vositalari

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta strategiyasining asosiy yo'nalishlari, vositalari va maqsadlari. Xom-ashyo eksportidan bosqichma- bosqich tez davr ichida tayyor mahsulotlar eksportiga o'tish tadbirlari. Ishlab chiqarish sohasida xorijiy investitsiyalarni keng jalb etish, qo'shma korxonalar tuzish, yuqori darajali yangi texnologiyalarni uyushtirish, kichik va o'rta biznesni rivojlantirish. Import tuzilishini takomillashtirish, importni qoplaydigan siyosatni o'tkazish ya'ni o'zimizda yaratila oladigan mahsulotlarni chetdan olmaslikka harakat qilish. Xorijiy investorlarni faoliyati uchun qulay sharoitlar soliq imtiyozlari va siyosiy osoyishtalikni ta'minlash.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari bilan shug'ullanadigan mutaxassislar malakasini oshirish, ularning iqtisodiy bilimlarni, tillarni bilish, shakllarini ta'minlash madaniy darajasini jahon standartiga ko'tarish.

Tashqi iqtisodiy aloqalar shakllari va ularni tartibga solish uslublari

O'zbekiston Respublikasida tashqi savdoni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari. Ishchi kuchi migratsiyasi. Kapitallar oqimi. Xalqaro valyutalar oqimi. Ilmiy texnikaviy va ishlab chiqarish hamkorligi.

Tashqi iqtisodiy aloqalarni tartibga solish vositalari.

3. AMALIY MASHG'ULOTLARINING MAVZULARI

O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy faoliyatida tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari fanining tutgan o'rni

O'zbekiston Respublikasi tashqi iqtisodiy kompleksi, uning xususiyatlari. Respublika tashqi iqtisodiy faoliyatining hozirgi paytdagi ahvoli. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davrida tashqi iqtisodiy faoliyatni takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari. Iqtisodiy tarkibiy qayta qurilishi va tashqi iqtisodiy faoliyatning undagi o'rni*. Tashqi iqtisodiy faoliyatning yalpi milliy mahsulotni yaratishdagi hissasi.

Tashqi savdo. O'zbekistonda tashqi savdoni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari. Tashqi iqtisodiy aloqalarning boshqa turlari: ish kuchi migratsiyasi, kapitallar xarakati, jumladan xorijiy investitsiyalar oqimi, xalqaro valyuta, ilmiy-texnikaviy va ishlab chiqarish sohasidagi munosabatlar. Tashqi iqtisodiy aloqalarni tartibga solish usullari*.

O'zbekiston tashqi iqtisodiy siyosatining tamoyillari va maqsadlari

Eksport potentsiali tushunchasi. O'zbekiston Respublikasi eksport potentsialining sifat va miqdor ko'rsatkichlari. Hozirgi davrda eksport qilinayotgan mahsulotlarimiz (xizmatlar, ilmiy-texnikaviy g'oyalar bilan birga). O'zbekiston Respublikasi eksport siyosatining uzoq muddatli va joriy vazifalari, ularni echish yo'llari*. Ayni paytdagi eksportimiz hajmida MDH ning hissasi va rivojlangan uzoq xorijiy mamlakatlarning o'rni. Xomashyo eksportidan tayyor mahsulot sotishga o'tish bilan bog'liq muammolar. Situatsion masalalar echish. Situatsion masala echish.

O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyatining tashkiliy-huquqiy asoslari

Tashqi Iqtisodiy Aloqalar vazirligi, uning vazifalari, boshqarma va bo'limlari. Adliya vazirligining tegishli boshqarma va xizmatlari. Moliya vazirligi. Tashqi Iqtisodiy Faoliyat Milliy banki. O'zbekiston Respublikasining Markaziy bankining tegishli boshqarmalari va bo'limlari. Alohida vazirliklarning tashqi aloqalar bo'yicha bo'lim va xizmat bo'g'inlari. Davlat mulki va qo'mitasi, xorijiy investitsiyalarni jalb etish bo'yicha tuzilgan "O'zbekinvest" kompaniyasining ahamiyati.

Respublika mustaqilligi, uning taraqqiyot yo'lini o'ziga xosligi va jahon hamjamiyatligi tajribasini aks ettirishning ahamiyati, bu bo'yicha qabul qilingan qonunlar hamda boshqa tegishli me'yoriy hujjatlar. Situatsion masalalar echish.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini olib borish tartibi, uning huquqiy asoslari

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarining ob'ekti va sub'ekti. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida qatnashish uchun qo'yiladigan talablar. Yuridik yoki jismoniy shaxs eksport-import operatsiyalari bilan shug'ullanish tartibi. Tashqi iqtisodiy faoliyat qatnashchilarining huquqlari va vazifalari. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari qatnashchilariga beriladigan litsenziya tartibi. Barcha qatnashchilar ichida xorijiy sub'ektlarga, jumladan qo'shma korxonalariga belgilangan imtiyozlar. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari qatnashchilari faoliyatining samarasini ko'tarish omillari va bu sohadagi muammolar*.

Xalqaro tijorat tashkilotlari

Tashqi savdoda dallollik korxonalari, xalqaro birjalar, auksionlar, ko'rgazma-sotuvlar, torglar, savdo uylari haqida tushuncha va ularning zaruriyati*.

Xalqaro birja va uning ish tartibi. Ularning turlari va turli mahsulotlarni sotdi-oldidagi hissasi va o'rni. Chet mamlakatlarning yirik birja markazlari. Halqaro tovar birjasining boshqaruvchi organlari, birja "chuqurligi", dilerlarni "xo'kiz" va "ayiq" turlar amali.

Xalqaro auksionlar "kim oshdi" savdosini qo'llash tartibi. O'zbekiston Respublikasining chet davlatlarda ochilgan savdo uylarining faoliyati.

Raqobatga chidamli tovarlar tashqi bozorga chiqishning asosi

Tashqi bozorga raqobatga chidamli tovarlar ishlab chiqishning asosi va tovar tamg'asining ahamiyati.

Xalqaro birja va auktsionlarda amal qiladigan zamonaviy raqobat hususiyatlari va omillari*. Mahsulot, firma va davlatni raqobatga qodirligi darajasini belgilaydigan ko'rsatkichlari. Tovar hayoti tsikl /doirasi/, uning bosqichlari va firmalarni, davlatni marketing siyosatiga ta'siri. O'zbekistonda jahon bozori raqobatga chidamli tovar va xizmatlarni yaratishni ta'minlash bilan bog'liq muammolar va ularni echish yo'llari. Ish o'yini va uning muxokamasi.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini tartibga solishda xorijiy tajriba va uning O'zbekiston uchun ahamiyati

Zamonaviy mamlakatlarning iqtisodiy nazariyasi tomonidan asoslab, halqaro savdoda amaliy qo'llanilgan nisbiy solishtirish afzalligi qoidasining ahamiyati*. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini boshqarish va rivojlantirishning rivojlangan mamlakatlarda qo'llaniladigan uslublar va choralar. Boj tariflari, eksport soliqlari, litsenziya va kvotalar. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini boshqarishda ma'muriy cheklanishlar shakllari va andozasi.

Jahon bozorlarida adolatsiz raqobat va uning oldini olish vositalari

Xalqaro savdoda erkin raqobatning tartib va ahloqiy me'yorlarini buzilishi hollari. Kartellar tuzish demingni qo'llash korruptsiyadan foydalanish va boshqa yakka hukmronlik amallarining shakllanishi*. Transmilliy korporatsiyalar va ular faoliyatining erkin raqobati uchun xavfi. Xalqaro tashkilotlar tomonidan qonunlashtirilgan va tegishli xujjatlarda qayd etilgan adolatsiz raqobatni cheklashga qaratilgan chora-tadbirlar jumladan shu harakatlarni olib boradiganlarga nisbatan ko'zda tutilgan jarimalar va moddiy qoplashlar ta'rifi.

Xorijiy investitsiyalar va ularning O'zbekiston uchun ahamiyati hamda qo'shma korxonalar faoliyati

Xorijiy investitsiya tushunchasi, ularni tasniflash hamda shakllari. O'zbekiston iqtisodiyotida chet el investitsiyalarining tutgan o'rni*. O'zbekiston Respublikasining xorijiy investitsiyalar to'g'risidagi qonuni, xorijiy investorlarga berilgan imtiyozlar.

O'zbekiston Respublikasining "Qo'shma korxonalar to'g'risida"gi Qonunida qo'shma korxonalar uchun berilgan imtiyozlar. O'zbekiston Respublikasida tuzilgan va ishlayotgan qo'shma korxonalar soni, tarmoqlar bo'ylab joylanishi, ularning umumiy yig'inda ishlab chiqarish bilan bandlarning hissasi, qo'shma korxonalarining xalq xo'jaligidagi o'rni, ulardan eksport faoliyatida qatnashadiganlarning miqdori va sotish oborotlari xajmi borasidagi ma'lumotlar tahlil. Ish o'yini.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini kreditlash va sug'urtalash tartibi

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari qatnashchilarini milliy va qattiq valyutada kreditlar bilan ta'minlashning zarurligi, shakllari, shartlari hamda uning ahamiyati*.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida xalqaro iqtisodiy va moliya tashkilotlari, bank kreditlaridan foydalanish tartibi. Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida kreditlarni joriy etishda xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish va uni O'zbekistonda qo'llash.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarida sug'urtalashning ahamiyati. Sug'urta ob'ektlari va xavflar. Xorijiy investitsiyalarni sug'urtalash. Xususi sug'urta tashkilotlari. Xorijiy va xalqaro sug'urta kompaniyalarining O'zbekistondagi faoliyati. Situatsion masala echish.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini amalga oshirishda xalqaro aloqalarni rivojlantirish

Eksport-import etiladigan mahsulotlarning tashuvini uyushtirish uslublari, vositalari va ularni amalga oshiruvchi tegishli korxonalar va tashkilotlar*. Xalqaro tashuvlarning tuzilishi. Ularda dengiz, havo, temir, avtomobil va neft-gaz quvurlari transportlarning hissasi.

Xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan tashuvlarning bazis shartlari /frax, franko-vagon, franko-zavod/. Xalqaro transport tashuvlarini sug'urtalashtirish. Turli kelishmovchiliklarni echish vositalari.

O'zbekiston Respublikasida xalqaro tashuvlarda qatnashadigan korxonalar va tashkilotlarning faoliyati. Situatsion ish o'yini.

Respublikada tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va vositalari

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta strategiyasining asosiy yo'nalishlari, vositalari va maqsadlari. Xom-ashyo eksportidan bosqichma- bosqich tez davr ichida tayyor mahsulotlar eksportiga o'tish tadbirlari*. Ishlab chiqarish sohasida xorijiy investitsiyalarni keng jalb etish, qo'shma korxonalar tuzish, yuqori darajali yangi texnologiyalarni uyushtirish, kichik va o'rta biznesni rivojlantirish. Import tuzilishini takomillashtirish, importni qoplaydigan siyosatni o'tkazish ya'ni o'zimizda yaratilgan mahsulotlarni chetdan olmaslikka harakat qilish. Xorijiy investorlarni faoliyati uchun qulay sharoitlar soliq imtiyozlari va siyosiy osoyishtalikni ta'minlash.

Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari bilan shug'ullanadigan mutaxassislar malakasini oshirish, ularning iqtisodiy bilimlarni, tillarni bilish, shakllarini ta'minlash madaniy darajasini jahon standartiga ko'tarish. Situatsion masala.

4. TAVSIYA ETILAYOTGAN MAVZULAR BO'YICHA KO'RGAZMA-NAMOYISH MATERIALLARI: INFORMATSION-TEXNIK VOSITALAR

Internet saytlari: www.bizbook.ru, www.chtivo.ru.

Audio-video jihozlar.

Mavzuga bag'ishlangan video kassetalar.

Kodoskop orqali ko'rsatiladigan slaydlar:

- O'zbekiston tashqi iqtisodiy siyosatining tamoyillari va maqsadlari mavzusi bo'yicha 2ta slayd;
- Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari hisobini olib borish tartibi, uning huquqiy asoslari mavzusi bo'yicha 2ta slayd;
- Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalari hisobini tartibga solishda xorijiy tajriba va uning O'zbekiston uchun ahamiyati mavzusi bo'yicha 1ta slayd;
- Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini amalga oshirishda xalqaro aloqalarni rivojlantirish mavzusi bo'yicha 2ta slayd;
- Tashqi iqtisodiy faoliyat va valyuta operatsiyalarini kreditlash va sug'urtalash tartibi mavzusi bo'yicha 1ta slayd.

5. O'ZLASHTIRISHNING NAZORATI

Fan bo'yicha talabalarning o'zlashtirishlarini baholash semestr (o'quv yili) davomida muntazam ravishda olib boriladi va quyidagi turlar orqali amalga oshiriladi:

- joriy baholash(JB) - 35%;
- oraliq baholash(OB) - 35%;
- yakuniy baholash(YaB) - 30%.

JB va OB turlar va belgilangan ballar miqdori (o'quv rejasida fanga semestr (o'quv yili) uchun ajratilgan soatning) 70%, yakuniy baholash esa 30% miqdorida belgilanadi.

Fan bo'yicha dastur to'la o'tilgandan keyin YaBda tinglovchi "yozma ish" usulida (o'quv rejasiga ko'ra) o'tkaziladi.

Tayanch tushunchalariga asoslangan (yozma ish) usulini o'tkazish tartibi "Reyting tuzishning yakuniy baholash bosqichida" "Yozma ish" usulini tadbiiq etish bo'yicha Namunaviy nizom bilan belgilanadi.

Semestr o'quv yili davomida o'qitilgan fan bo'yicha maksimal, 55 va undan yuqori foizni to'plagan talaba qoniqarli o'qiyotgan deb hisoblanadi. Fan bo'yicha maksimal ballning 55% idan kam ball to'plagan talaba qoniqarsiz o'qiyotgan (qarzdor) deb hisoblanadi.

Semestr davomida fan bo'yicha to'plagan ballar quyidagi o'zlashtirish ko'rsatkichlari bilan baholanadi:

- 86 - 100 - "a'lo" - 68,8 - 80,0 ball;
- 71 - 86 - "yaxshi" - 56,8 - 68,0 ball;
- 55 - 70 - "qoniqarli" - 44,0 - 56,0 ball.

6. ADABIYO TLAR

Asosiy adabiyotlar

1. "O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki to'g'risida"gi Qonun. - T.: O'zbekiston, 1996.
2. "O'zbekiston Respublikasi banklar faoliyati to'g'risida"gi Qonun. - T.: O'zbekiston, 1996.
3. O'zbekiston respublikasi prezidentining farmonlari 1995 y. 5 yanvardan 2001 yil 1 yanvargacha. - T.: Adolat, 2000.
4. Normativnie akti po bankovskoy deyatelnosti za 1998, 1999, 2000, 2001. - T., 2001.
5. Karimov I. A. O'zbekiston iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish yo'lida. -T.: O'zbekiston, 1995.
6. Abdullaeva Sh. Bank ishi. O'quv qo'llanma. -T.: Moliya, 2000.
7. Abdullaeva Sh. Pul, kredit va banklar. -T.: Moliya, 2000.
8. Aleksandrova N.G. i dr. Banki i bankovskaya deyatelnosti dlya klientov. S-Pb.: Piter, 2002.
9. Abramova G.S. Psixologiya tolko dlya studentov. Ucheb. pos. -M.: PERSE, 2001.
10. Abalov A.E. Mejdunarodniy rinok dragotsennix metallov: osnovnie printsipi funktsionirovaniya. - M., 2001.
11. Abashina A. M. Simonova N.N. Kredit i zaymi. -M., 2000.
12. Anikin A.V. Zashchita bankovskix vkladchikov. - M., 1997.
13. Artemov N.M. Valyutniy kontrol. - M., 2001.
14. Brizgalin A.V. Bernik V.R. Valyutniy kontrol na predpriyatii. - M., 2000.
15. Boshcharin G.P. Nachalo finansovoy matematiki. - M., 2001.
16. Banki informatsiya analiz. 1-3tom. -M., -Vashington 1998.
17. Blank A.I. Investitsionniy menedjment. - M., 2000.
18. Bankovskoe delo: Upravlenie i texnologiya: Ucheb. pos. dlya VUZov. Pod red. prof. A.N. Tovasheva. - M.: Yuniti-Dana, 2001.

19. Banki i bankovskoe delo / Pod. red. I.T. Balabanova - S-Pb.: Piter, 2001.
20. Bratko A.G. Bankovskoe pravo: Teoriya i praktika -M.: PRIOR, 2000.
21. Bunyanov V.P., Alekseeva D.G. Analiz normativnogo obespecheniya bankovskix raschetov. - M.: Ekzamen, 2002.
22. Bogarov V.V. Upravlenie denejnim oborotom predpriyatij i korporatsiy. - M., 2001.
23. Vikulin A.Yu. Antimonopolnie regulirovaniya rinka bankovskix uslug. Ucheb. pos. - M., 2001.
24. Vaurin P.I. Metodika podgotovka i protsedura zashchiti diplomnix rabot po finansovim i ekonomicheskim spetsialnostyam. Ucheb. pos. - M., 2001.
25. Varyash I.Yu. Bankovskaya sotsiologiya. Ekspertnie otsenki v bankovskom dele. - M., 1999.
26. Vinogradova T.N. Bankovskie operatsii. Ucheb. pos. - Rostov, 2001.
27. Gorbunov A.R. Oformlenniy biznes. - M., 1999.
28. Gladkova I.N. Nalichnie rubli i valyuta. - M., 1999.
29. Gerasimenko G.P., Markoryan S.E., Markoryan E.A., Shumilin E.P. Upravlenskiy, finansoviy i investitsionniy analiz. - Rostov: Mart, 2002.
30. Goremkin V.A. Lizing i lizingovie operatsii. - M.: Delo, 2001.
31. Glushenko E.V. i dr. Teoriya upravleniya. - M.: YuNITI, 1997.
32. Guseeva I.A. Praktikum po rinku Tsennix bumag. - M.: Yurist, 2000.
33. Dixtyar V.I. Bankovskie uslugi prerpriyatij. Bazovie operatsii. - M.: YuNITI, 2001.
34. Dengi, Kredit, Banki. Tsennie bumagi. Praktikum: Ucheb. pos. dlya vuzov - Pod red. E.F. Jukova. - M.: YuNITI-DANA, 2001.
35. Drobozina L.A. Finansi, denejnoe obrashchenie, kredit. - M.: Finansi, 1997.
36. Djarbekov S.M. Posrednicheskie operatsii. - M.: Delo, 2000.
37. Endovitskiy D.A. Kompleksniy analiz i kontrol investitsionnoy deyatel'nosti. - M.: Finansi i statistika, 2001.
38. Efimova E.T. Banki, otvetstvennost za narushenie pri raschetax. M.: Delo, 2000.
39. Jukova E.F. Dengi, Kredit, Banki, Tsennie bumagi Praktikum: Ucheb. pos. - M.: YuNITI, 2001.
40. Jukova E.F. Dengi, Kredit, Banki. Ucheb. M.: YuNITI, 2001.
41. Zulyarov A. Bank huquqi. - T.: Moliya, 2000.
42. Ibratov B. Tadbirkorlik xuquqi. - T.: Moliya, 2001.
43. Iminov O.K. Kreditniy mexanizm sovremennix usloviyax. Monografiya. - T.: TGEU, 2000.
44. Iqtisodiy yo'nalishlar choraklik nashr. O'zbekiston. Aprel-iyun. 2001 yil.
45. Karpova T.P. Osnovi upravleniya uchyota. - M.: YuNITI, 1997.
46. Kapitonenko V.V. Investitsii i xedjirovanie. Ucheb. prak. pos. dlya vuzov. - M.: Delo, 2001.
47. Kazimagomedov A.A., Ilyasov S.M. Organizatsiya denejno-kreditnogo regulirovaniya. - M.: Yupiter, 2001.
48. Kovalev V.V. Finansoviy analiz. - M.: YuNITI, 2001.
49. Kurochkin D.N. Evro - novaya valyuta dlya starogo sveta. Problemi stanovleniya i perespektivi razvitiya Evropeyskogo ekonomicheskogo i valyutnogo soyuza. - M.: Delo, 2000.
50. Kupchinskiy V.A., Uminich A.S. Sista upravleniya resursami banka. - M.: Delo, 2000.
51. Laptirev D.A. i dr. Planirovanie finansovoy deyatel'nosti banka. M.: Delo, 1998.
52. Lavrushin O.I. Dengi, Kredit, Banki. Ucheb. - M.: Finansi i statistika, 2002.
53. Larionova I.V. Reorganizatsiya kommercheskix bankov. - M., 2000.
54. Lapusta M.G. Starastin Yu.L. Maloe predprinimatel'stvo. - M., 1997.
55. Mullajanov F. Bank tizimi. - T., 2001.
56. Mirkin Ya.M. Bankovskie operatsii chast 1, 2, 3. - M., 1997.
57. Medinskiy V.G. Sharpukov L.G. Maloe predprinimatel'stva. - M., 1997.

58. Medvetsov A.N., Medvetsova T.V. Prakticheskaya buxgalteriya ot sozdaniya do likvidatsii. - M., 2001.
59. Morozova L.L. Analiz tipichnix oshibok. 1, 2-ch. - S-Pb., 1997.
60. Matdin A.M. Dengi i ekonomicheskie resheniya. - M., 2001.
61. Miller L.R., Devid D. Van-Xuz. Sovremennie dengi i bankovskoe delo. Per. s ang. - M.: INFRA, 2000.
62. Nesterova T.N. Bankovskie operatsii. - M., 2001.
63. Nechaeva I. Finansoviy i bankovskiy menedjment. - M., 2000.
64. Osnovnie Printsipi Bankovskogo Nadzora. Bank of England, 1996.
65. Okofordskaya illyustrirovannaya entsiklopediya V 9 t. 3-2-e izd. ispr. Vsemirnaya istoriya. S drevneyshix vremen i dr. - M., 2000.
66. Ovsyichuk M.F. i dr. Finansoviy menedjment metodi investirovaniya kapitala. - M., 2001.
67. Parfinova K.G. Prfinova D.L. Operatsionnaya texnika i uchet v kommercheskix bankax. - M., 1997.
68. Panova G.S. Analiz finansovogo sostoyaniya kommercheskogo banka. M., 2000.
69. Panova G.S. Bankovskoe obslujivaniya chastnix lits. - M., 2000.
70. Popov V.V. Banki na perexode. - M., 2001.
71. Parfenov K.G. Bankovskiy plan schetov i pravila vedeniya buxgalterskogo ucheta. - M., 2001.
72. Pugachev V.P. Testi, delovie igri, treningi v upravlenii personalom. - M., 2002.
73. Rodzinskiy Yu.L. Bankovskaya deyatel'nost', regulirovanie i nadzor. - M., 2000.
74. Rusinov F.M., Nikulin A.F. Menedjment i samo menedjment v sisteme rinochnix otnosheniy. - M., 2000.
75. Ross Kador E.A. Upravlenie svobodnimi resursami banka. - M., 1996.
76. Samoylov G.O. Bankovskaya konkurenciya. - M., 2002.
77. Savchuk V.P. Primekko S.I. Velichko E.G. Analiz, razborka investitsionnix proektov: Ucheb. pos. -Kiev: Elga, 1999.
78. Stoyanova E.S. i dr. Upravlenie oborotnim kapitalom. - M.: VO Perspektiva, 1998.
79. Spravochnik o deyatel'nosti tsentralnix bankov № 1-10 Bank of England, 1996.
80. Tavasiev A.M. i dr. Raschetnie i kassovie uslugi banka. Ucheb. pos. - M., 2001.
81. Tavasieva A.M. Bankovskoe delo: upravlenie i texnologiya. Ucheb. pos. - M., 2001.
82. Tavasiev A.M. i dr. Konkurenciya v bankovskom sektore Rossii. Ucheb. pos. -M., 2001.
83. Tosunyan G.A., Vikulin L.Yu. Nesostoyatel'nost kreditnix organizatsii. Ucheb. - M., 2002.
84. Fatxudinov R.A. Razrabotka upravlencheskogo resheniya. - M., 1997.
85. Sherrin de Kovin, K. Takki. Strategiya xedjirovaniya. - M., 1997.
86. Sharifxodjaev M.Sh. Ekonomicheskaya teoriya. - T., 1999.
87. Shcherbakova G.N. Bankovskie sistemi razvitix stran. -M., 2001.
88. Sheremet A.D. Finansoviy analiz v kommercheskom banke. - M., 2002.
89. Sho Djon M. Kak mi jivem. - M., 1998.
90. Ekonomika SNG: 10 let reformirovaniya i integratsionnogo razvitiya. - M., 2001.
91. Internet saytlari:

- www.banking.com - mintaqaviy banklar, assotsiatsiyalar va nashriyotlar bo'yicha bank sanoati resurslari direktorligi.
- www.banking.com/aba - Amerika banklari assotsiatsiyasi.
- www.state.ct.us/dob - konnektikut banklari va kredit birlashmalari, kredit muassasalari va qo'riqlash sanoatini boshqaradi.
- www.arraydev.com/commerce/JIBC - internet banking va kommertsiya jurnali.
- www.bankingtech.com - bank texnologiyalari.

- <http://www.bankreferatov.ru> - Rubrika Referati, kursovie, diplom i na temu "Bankovskoe delo".
- <http://books.listsoft.ru/book.asp?cod=10298&rp=4&up=1> - Perevod populyarnogo v Anglii uchebnogo posobiya po izucheniyu bankovskogo dela, ispolzuemogo pri podgotovke k sdache kvalifikatsionnix ekzamenov.
- http://www.zhurnal.ru/5/vir_tech.htm - NOU-XAU VIRTUALNIX TEXNOLOGIY, razdel "Bankovskoe delo".

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banking me'yoriy hujjatlar to'plami. 1999, 2002.
2. O'zbekiston bank tizimini isloh qilish va erkinlashtirish bo'yicha qonunchilik xujjatlari. 2000, 2002.
3. Abalov A.E. Mejdunarodniy rinok dragotsennix metallov: printsipi funktsionirovaniya. - S-Pb., 2001.
4. Avdokushin E.F. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya Ucheb. pos. - M., 2001.
5. Bunmen G.V, Zolotaya Valyuta ponimaniyu k makroekonomiki gosudarstvii i mira. - M., 2000.
6. Gafarli M.S. i dr. Uzbekskeya model razvitiya. - M., 2000.
7. Ershov M.V. Valyutno-finansovye mexanizmi v sovremennom mire. - M., 2001.
8. Zaxarov K.V. i dr. Logistika, effektivnost i riski vneshneekonomicheskix operatsiy. - M., 2001.
9. Kostyunina G.M. Mejdunarodnaya praktika regulirovaniya inostrannix investitsiy. Ucheb. pos. - M., 2001.
10. Kurochkin D.N. Evro - novaya valyuta Starogo Sveta. - M., 2000.
11. Kratko I.G. Mejdunarodnaya preprinimatelstvo. Ucheb. pos. - M., 2001.
12. Kupchinskiy V.A. Sistema upravleniya resursami banka. - M., 2000.
13. Lomagin N.A. i dr. Vvedenie v teoriya mejdunarodnix otnosheniy i analiz vneshney politiki. Ucheb. pos. - M., 2001.
14. Lachinov M.M. Osnovi vneshneekonomicheskoy deyatelnosti v stroitelstve. Ucheb. pos. - M., 2001.
15. Larionova I.V. Reorganizatsiya kommercheskix bankov. - M., 2000.
16. Lyubimtseva S.N. Kurs angliyskogo yazika dlya fiantsistov Ucheb. M., 2001.
17. Miller L.R. Sovremennye dengi i bankovskoe delo. Per. s angl. - M., 2000.
18. Mirovaya ekonomika, mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Seriya uchebniki. Ucheb. pos. pod red. Akovopoy. E.S. - M., 2001.
19. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Pod. red. Liventseva N.N. - M., 2001.
20. Mirovaya ekonomika. Ekonomika zarubejnih stran. Pod red. prof. V.P.Kolesova i dr. - M., 2001.
21. Pivovarov A.G. Anglo-russkiy slovar po vneshney trgovle i mejdunarodniy transportnim operatsiyam. - M., 2001.
22. Pogorletskiy A.I. Ekonomika i ekonomicheskaya politika Germanii v XX veke. - S-Pb., 2001.
23. Postnikov S.L. Mirovaya ekonomika i ekonomicheskaya polojenie Rossii. Sbornik statistiki. - M., 2001.
24. Riski finansovogo sektora Rosiyskiy Federatsii. Prakt. pos. - M., 2001.
25. Strigin A.V. Mirovaya ekonomika. - M., 2001.
26. Tavasiev A.N. Bankovskoe delo: upravlenie i texnologii. - M., 2001.
27. Xamedov I.A. O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyat asoslari. - T.: O'zbekiston, 2001.
28. "Bozor, pul va kredit" jurnallari 2001-2002 yillardagi sonlari.
29. "Bank axborotnomasi" gazetasi 2002 yil sonlari.

